

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

St. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1902. Leto XIX.

Obseg: Kaj je storiti, če krava ne more vstati. — Precepljanje sadnega drevja. — Pomnoževanje zlahtnih trtnih vrst. — Letošnje dolensko vino in vinska pokušnja v Krškem. — Preprost način, kako se čistijo voščine. — Važna naredba glede trgovine s prasiči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kaj je storiti, če krava ne more vstati.

Preden krave store ali kmalu potem včasih zbole, da ne morejo vstajati.

Vzroki. Preobsežno telo, kadar nosi dvojčke, vodenica jajčnih kož, ob porodu pretisnjeno maternično ustje in medenični živci, pretegnjena hrbtenica, če se je ob porodu preveč vleklo, vsled padca poškodovana medenica in kosti v nogah.

Pojavi. Krave se brez uspeha trudijo, da bi vstale. Večkrat pa tudi tega ne poskušajo več. Sicer se vidijo zdrave. V začetku rade jedo kakor navadno.

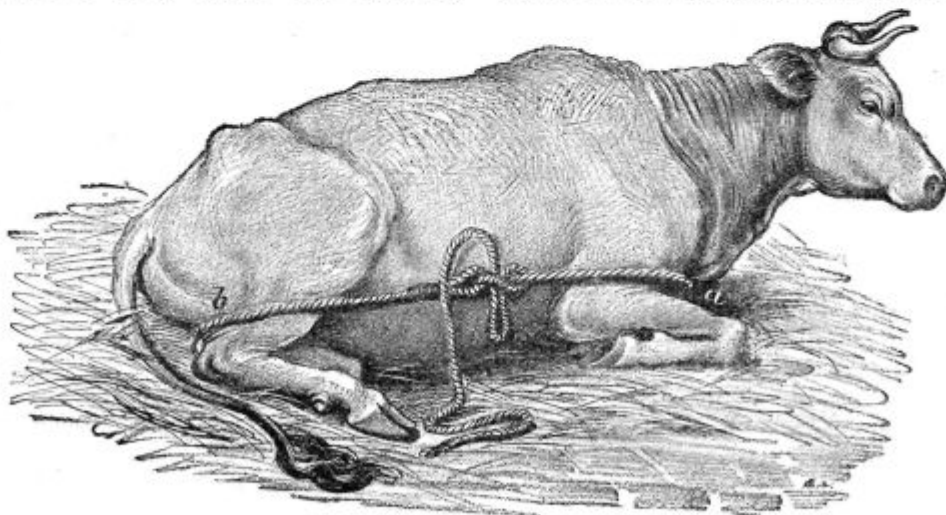
Če živali v štirih dneh ne spravimo na noge, potem jim skoraj nikdar ni več pomoči; one shujšajo in v kratkem se jim naredo velike sene.

Pomočki. Če taki živali pravočasno in skrbno pomoremo, se nam večkrat posreči, da jo ozdravimo.

Najprej je treba poskusiti žival vzdigniti. Živali,

ki stoje okrog bolne, naj se odstranijo. Potem stopi 8 do 10 mož okrog bolne živali, denejo vrv okrog nje, kakor kaže podoba 63., ter jo skušajo vzdigniti. Vrv pa mora biti ravno prav napeta, da se žival ne izmuzne iz nje. Kadar je žival pokonci, naj se ji najprej naravnata zadnji nogi, da se more nanji opreti, in potem se vrv napne, da se žival nanjo nasloni.

Če žival že nekoliko stoji ali če jo držimo na vrvi, naj se ji otrple noge krepko drgnejo, da se krvotok zopet oživi. Tudi se noge lahko s kafrovcem izmijejo in potem odrgnejo. Če se živalim čez nekaj minut posreči, da

Podoba 63.

stoje na treh ali na vseh štirih nogah, potem je to dober znak.

Če pa žival ne poskuša stopiti na noge, naj se čez 15 minut zopet položi, toda čez 6 ur naj se zopet vzdigne; uspeh je večkrat boljši. Te poskušnje se vsak dan 1–2 krat ponavljajo do tretjega ali četrtega dne. Če se tedaj žival še ne more opreti na noge, je najbolje, da jo zakoljemo. Da bi žival več časa imeli

vzdignjeno na vrečah ali na pripravi, nalašč za to narajeni, nima zmisla, žival tem prej pogine.

Če pa krava po prvem poskusu nekaj minut stoji, potem naj zopet leži, ko se je utrudila. Da laže leži in da se tedaj, kadar poskuša vstati, ne poškoduje, naj se ji mehko nastelje.

V ugodnem slučaju drugi in tretji dan zadoščajo 3—4 možje, da žival vzdignejo, pozneje 2. Čez 8 dni taka žival vstaja, če ji pomore ena oseba. Večkrat pa se zgodi, da okrevajoča žival poskuša vstati, kadar je sama, pri tem pa tako nesrečno pade, da se še huje poškoduje. Zato je treba, kakor rečeno, prav skrbno nastlati in vse vogle in robove obložiti s slamo. Vobče zadošča, če se žival prve dni vzdigne po 2 krat, poznej po 3 krat na dan.

Zelo dobro je ohromele noge pridno drgniti s kafrovcem, živali pa dajati po 20—25 g „tinctura vetratri“ vsak dan v dveh deležih, pomešano z vodo. Navadno taka bolezen nima posledic in se ozdravela žival še nadalje lahko rabi za pleme. Živinozdravniška pomoč se priporoča.

Če je zlomljena medenica ali pa golenica, je žival takoj treba zaklati; priporoča se pa to vselej, če se žival četrty dan ne more prav nič opreti na bolne noge. Če se žival kmalu zakolje, se meso brez pomisleka lahko uživa; ni pa užitno, če so po telesu bile že večje sene in enake tvorine.

Precepljanje sadnega drevja.

Res da se je o tem vprašanju že mnogo pisalo, a dosedanji gospodarski uspehi so z ozirom na dosegljive uspehe še jako skromni. Nakupovalci sadja se pritožujejo, kako težko je dobiti večjo množino sadja, posebno priljubljenega, po katerem se vedno povprašuje in ki bi ga draže plačevali. Odjemalci sadja z njim niso vselej zadovoljni. Pa tudi kmetovalci tožijo o nerodovitnosti drevja, o manj vrednih vrstah, ki ne gredo v denar, o občutljivosti nekterih dreves napram mrazu in ozeblinam in drugim boleznim. Nič kakor pritožbe in zopet tožbe. Kdo je tega kriv? Nebržnost pri izbiranju vrst in plemen ob nasajanju, če se sploh sme o takem govoriti pri naših kmetih. So pač sadili, kar so laglje dobili, brez ozira na lego in kakovost zemlje. Seveda, potem tudi precepljanje nič ne pomaga. Mnogo je zakrivil slučaj, ki je na ta način bil mero-dajen, a mnogo tudi ceniki in sadjarske knjižice, ki priporočajo kar na stotine izvrstnega sadja. Tako so nastale napake in, žal, še nastajajo, ki tvorijo pri našem sadjarstvu glavni znak, a povzročajo nepovoljne uspehe.

Sebična korist vsakega posameznika, pa tudi obča narodnogospodarska zahteva, da se te napake čimprej odpravijo, to velja pri novih nasadih tako, kakor pri starejših. Pri prvih nam je paziti na skrbno izbiro plemena, pri zadnjih pa na precepitev, če še niso prestari. Pri nasadih, ki naj trajajo za vso dobo življenja, se pač priporoča preudarjati in resno pretehtavati, kako jih dovesti na višino plodnosti. V to svrhu je prvi pogoj srečna izbira plemena.

Kdor pa najde pogrešek slabe, nepriležne izbire v svojih nasadih, tisti naj ga popravi brez odlašanja stem, da nerodovitna drevesa precepi. To je mnogo laglje doseči, kakor se morda na prvi pogled misli. No, kdo bi se neki branil svoj sadovnjak povišati v vrednosti morda za več sto odstotkov? Čemu torej tarnati in jadicovati, če je pomoč tako lahka! Prepusčajmo

javkanje opešanim starcem, mi pa se zavedamo svoje moči, kjer leži naš zaklad.

Vzemimo žago in nož, pa hajd na prvo tako drevo! A treba preudarka, sicer zopet lahko grešimo. Glede izbire plemena ne iščimo svéta po knjigah. Ne dajmo se nalegati po zapeljivo pisanih cenikih, tudi ne po tujih pohvalah.

Vsakteri posamezen sadjar naj si misli, da je društvenik velike sadonosne okolice ter da se mu je prizadevati, da iz sadjarstva doseže kar mogoče največji dobiček. Čim enakoličnejši bo pridelek, čim prikladnejši tržnim zahtevam, tem lažja bo prodaja. Znano priporečilo sadnih plemen za prosto deželo popolnoma zadostuje še dandanes. Dobiti pa jih je povsodi. Zanje pričuje dolgoletna skušnja. Niti ni treba dolgo premišljevat in po knjigah brskati; ogledj se le okoli sebe in že imaš svojo skušnjo, po kateri se ravnaj!

Morda rase ktera manj imenitna vrsta jabolk ali hrušek v tvoji bližini, a gre vsekakor dobro v denar. Tedaj kaže to vrsto bolj razploditi, ker ti bo zvestejša kakor tuje, sicer imenitne vrste, pa v tvojem ozemlju in podnebjju ne shajajo. „Renski bob“ se vsekakor bolje obnaša, kakor „zimski beli kalvil“, čeprav se zadnji nazivlje kralj vseh jabolk. — Kakor rečeno, pri izbiri vrst se oziraj na krajevne razmere, ozemlje, lego, podnebjje. Če ti razne vrste obetajo enak dobiček v pridelku, tedaj se je treba ozirati na tisto vrsto, ki jo kupovalci bolje plačujejo.

Svoje naziranje moraš podrediti zahtevam trga, ker posameznik ne more trgovcem zapovedovati in tržišče obvladati, pač pa nasprotno. Tam, kjer ne odločuje priljubljenost, kateri se ni treba na ničesar ozirati, se mora gledati edino le na bodoči gospodarski uspeh.

Na samo eno vrsto se seveda ne bomo zanašali. Priporočljiveje je gojiti vsaj nekatere vrste, že zaradi obletavanja in oploditve cvetja, kajti mogoče je, da se nekatere vrste samensebi ne oplode.

Napačno bi bilo vzgajati prav drag sad, ker nam ne bo dal toliko dobička, kakor če pridelujemo ceno, da lahko vredneje predajamo in vendar še kaj pridobimo. S pridelovanjem nagizdnega sadja naj se pečajo strokovni vrtnarji, kajti navadnemu kmetu hodi predrago, če bi ga tudi znal pridelovati. Več ko stane pridelovanje, draže bomo morali držati, manj bomo prodali.

S precepitvijo nameravamo slabo rodeče drevje premeniti v dobro rodeče. Lahko pa se zgodi, da drevo uničimo, če ne postopimo pravilno. Predvsem je treba tisto drevo „pomladiti“, to se pravi, prikrajšati mu poglavitne veje. A to naj se zgodi že decembra ali vsaj januarja. V februarju še malce prižagamo dotične veje, in sicer precej blizu debla, ker sicer se kaj lahko zgodi, da se v bujni rasti nova krona koncem dolge veje odlomi in drevo težko poškoduje. Najboljša oblika za novo precepljeno drevo bo koševa, ker se je najmanj bati poloma in ker imata luč in dež enako prosto pot do vsake nove krone ob koncu veje. Če se nekatere veje previsoko povspno, naj se močnejše prirežejo, sicer drevo „zdivja“; nasprotno pa spodnje veje puščajmo daljše, da si opomorejo in višje zrastejo. Tako sok pritoka enakomerno vsem vejam in njihovim mladikam. A vejo, ki bo delala vrh, si moramo vzgojiti, ker skušnja uči, da to ne dela drevo le lepše, ampak tudi krepkejše. Razentega pa je še paziti, da se drevesu, ki ga hočemo precepiti, morajo pustiti nekatere veje, ki se šele drugo leto odžagajo, ko so se cepovi že dobro obrasli. Saj večkrat vidimo, da se je drevo ravno vsled tega, ker

so se vse veje hkrati odžagale, nenadoma posušilo, čeprav je še par mesecev raslo in so cepi ozeleneli. To si razlagamo iz tega, da docela obžagano drevo ni kos, da bi preobilico dovedenega soka zmagalo in primerno porabilo, zato sok zastaja po lubju in brstju, kar dela vse drevo nekako „vodeno“. Radi tega začno gniti podpluta mesta, ali pa pozimi ozebejo, in drevesa hiraje poginejo, se posuše.

Navadno se pri takih drevesih opazuje, da novi poganjki obdrže listje čez zimo, ali da koža po deblu počí. Enako opazujemo tudi pri trtah.

Na ta način si razlagamo to prikazen.

Uvažujoč dejstvo, da više stoječe veje več soka dobivajo in bolje rasejo, moramo najprej te precepiti, spodaj stoječe pa za letos pustiti, sicer, če delamo narobe, požlahntitev ne bo uspevala. Saj bi tudi senca cepom škodovala!

Čim krepkeje je tisto drevo, ki ga nameravamo precepiti, tem več vej smemo spodaj pustiti. Te se odžagajo tekem let, kakor pač bolje kaže, a ne kar vse hkrati, ampak tedaj pa tedaj, čeprav med letom. Kako pa naj cepimo? Tako, kakor vsakteri najboljše zna. Večinoma so naši kmetje najbolj vajeni cepiti v precep, na kalanje, ker se jim najbolje sponaša. Je pa tudi prav krepko rastoče, če so veje dosti močne, da cepič krepko primejo. A priprosteje je cepiti za kožo in v zarezo „kozjo nožico“.

Sicer pa moramo opomniti, da za cepljenjem v precep rado osrčeje gnije, posebno če se ne zamaže dobro, ali pa če je rast kesna.

Cepljenje s „kozjo nožico“ je težje, sicer pa najprimernejše.

Cepljenje za kožo je dokaj priprosto ter se vedno bolj razširja. V močnejše veje bomo na vsak način vtaknili po več cepičev, ker se potem hitreje zarasejo. Najmanj pa moramo vcepiti vsaj dva cepiča, ker sicer ena stran veje odmrje. Kako naj se potem odgnani cepiči privezujejo, da se zaradi svojega listja ne odlomijo, bo zadel menda vsakdo, komur je zato sploh mari. Namen tega sestavka pa je kmete opozoriti na priliko, da se je poslužijo in svoje gospodarske dohodke izboljšajo.

J. Belè.

Pomnoževanje žlahtnih trtnih vrst.

Če se dandanes potuje po raznih vinogradih na Kranjskem in drugod, zapazimo v vsakem kraju nekaj drugih, novih, deloma znanih, deloma nezanih trtnih vrst, in če vprašamo, kako je kdo zadovoljen s to ali z ono vrsto, je navadno ne more prehaliti. Če je vinogradnik, ki ima tako vrsto, brez strokovne izobrazbe, ali pa če je kak špekulant, ki hoče z novimi vrstami le kupčijo delati, bo nevesčega in nerazsodnega obiskovalca-vinogradnika kmalu in gotovo omamil, da si omisli takih, njemu nezanih in v njegovem kraju še ne preskušanih vrst.

Tega zopet kdo obišče, dotični vrsti se zopet poje hvala, in kmalu najdemo to vrsto malone pri vseh vinogradnikih dotične občine ali dotičnega kraja. Po tej vrsti se polakomnijo vinogradniki tudi iz oddaljenih krajev. Toda glej izpremembo! Toli hvaljena vrsta ne kaže v novi domovini onih lastnosti, kakor jih je v prvotnem kraju, vsled česar polagoma izgine njena slava. Slišijo se nasprotni glasovi, in posledica je, da nastanejo nasprotna mnenja med vinogradniki različnih krajev, da, celo časniški prepiri med strokovnjaki samimi. To se kaj rado dogaja, če se pri splošnih pripo-

ročilih ne jemlje v poštev tudi tuje, neznane, marveč le krajevne podnebne razmere in druge okolnosti. In tako prično nekterniki že naslednje leto pobijati, kar so prejšnje leto toplo priporočali in nasprotno, s čimer pa ukaželjnemu in neizkušenemu vinogradniku nikakor ni ustrezno, marveč se še bolj zbega.

Glede določitve boljših trtnih vrst za razne kraje, je poteklo že mnogo črnila, toda vendar še premalo, da bi bilo mogoče reči končno besedo. Posebno sedaj, pri zasajanju novih vinogradov moramo biti bolj oprezní s pomnoževanjem raznih vrst.

Gotovo je, da imamo med sedanjimi domačimi vrstami mnogo takih, ki so popolnoma nerabne; je pa zopet nekaj vrst, ki se ne smejo kar brez pomisleka zavreči.

Na grozdni razstavi v Krškem smo se imeli priliko prepričati, koliko raznih vrst se po Dolenjskem pomnožuje. Največ je pač bilo zametaste črnine in kraljevine ter španjola, torej vrst, ki dajejo veliko pa le bolj nizkega vina; manj je bilo bolj finih vrst, kakor n. pr. rizlinga, silvanca, belega burgundeca, traminca, rulandeca, veltlincev itd. Tudi poslednjih vrst je mnogo v teh krajih, a da se jih je tako malo videlo na razstavi, je vzrok to, da večina boljših posestnikov, ki imajo mnogo takih trt, sploh niso razstavili, mnogo grozdja se je pa kar zavrglo, ker ni bilo za razstavo sposobno. Priznati pa moramo, da ravno te vrste še niso tako razširjene, kakor bi bilo želeli. Toda tu so razni vzroki, ki morajo priti v poštev.

Ker se je hotelo z novimi nasadbami na vsak način vpeljati nekaj novih vrst ter izpodriniti slabe stare vrste, da bi se vinstvo izboljšalo, in ker še ni bilo mogoče z gotovostjo priporočati, bo li ta ali ona vrsta v tem ali onem kraju v vsakem slučaju dobro uspevala, so se v raznih krajih napravili deželni in državni vzorni poskusni vinogradi, kjer so se in se še goje razne domače in tuje vrste, cepljene na razne podloge, da se tako njihova vrednost preskuša. To je pa podjetje, ki ne zahteva samo enega ali dveh, marveč več let.

Nektere vrste so se že povsodi dobro preskusile, n. pr. španjoli (žlahtnine), rizling, traminec, rulandec, burgundec beli itd., o nekterih se pa še ne more izreči končna in gotova sodba. Tu sem spadajo v prvi vrsti veltlinci. Sicer so veltlinci prav dobri, ker bogato rodé in dajejo prav okusna vina; niso pa za vse kraje in za vse lege. Enako se mora pripomniti o belem burgundecu in o silvanu.

Ne vemo, če so kje drugje tako različne podnebne razmere v tako majhni obsežnosti kakor ravno na Kranjskem. Nektere vrste, ki se na Vipavskem prav dobro sponašajo, za Dolenjsko niso in nasprotno; celo če primerjamo Vipavsko in Vremsko dolino, ki sta komaj 4 ure pešpoti oddaljeni druga od druge, se kaže glede vzgoje vidna razlika. Eneiniste vrste dajejo v Vipavski dolini, ki leži nizko ter ima visoko povprečno letno toplino, prav močna, v Vremski dolini pa bolj šibka in vodena bela, oziroma malobarvena vina. Neprevidno ravna torej vsakdo, ki enoinisto vrsto brez pridržka priporoča za vse kraje. Tako postopanje rado privede do raznih presenečenj.

Da bi se stare, dobro rodeče vrste takoj odpravile in nadomestile z drugimi, še negotovimi vrstami, tega pri sedanjih razmerah pač še ni mogoče doseči; zato se mora ravno v tem oziru kolikor mogoče previdno in vzajemno postopati. Vsi v to poklicani faktorji morajo delovati na to, da se pomnožujejo kolikor mogoče

le bolj fine vrste in take, ki zgodaj zore; zadnje velja posebno za mrzlejšje kraje. In dalje je pri razmnožitvi, oziroma pri zasajanju novih vinogradov skibeti, da se v istem okraju ne razmnoži preveč vsakovrstnih zlahtnih trt, marveč malo, čeprav le ena ali dve vrsti, toda taki, ki se v dotičnem kraju najbolje sponašata. Stem pridobi kraj na imenu, ker se kupci potem lahko zaneso, kje dobe večjo množino dobrega vinskega pridelka enega značaja.

V mrzlejših krajih imajo le bela vina prihodnost; kdor pa želi dobiti tudi črnih vin, oziroma rdečkastih, ta naj sadi portugalko, modro frankinjo in merlot, ker te vrste zgodaj zore, obilno rode in dajo prav okusna črna vina. Kras in Istra pa lahko ostaneta pri svojem refošku in brzaminu, ker so te trte tam že dobro preskušene.

Za uvedenje zlahtnih tujih trt se je pač skrbelo toliko v državnih, kolikor v subvencioniranih deželnih trtnicah. Pomnožujejo se največ le fine vrste, a vendar se tudi tu ne more v praksi vse tako izvršiti, kakor na popirju. Marsikaj se lepo priporoča, piše in čita, toda praksa vse drugače zasučje.

Letošnje dolensko vino in vinska pokušnja v Krškem.

Da so letošnja dolenska vina vobče boljše od lanskih, v tem so se lahko prepričali vsi obiskovalci vinske pokušnje, ki se je vršila v nedeljo, v ponedeljek ter deloma tudi v torek, dne 23., 24. in 25. novembra v Krškem. Splošno mnenje je bilo, da so letošnja dolenska vina jako kislja, kar pa nikakor ni res. Nektera so res slabotna in prav kislja, toda večinoma le takih posestnikov, ki imajo svoje vinograde v slabih legah in s slabimi vrstami zasajene in ki s trgatvijo pre zgodaj prično. In ravno z omenjeno pokušnjo so hoteli pokazati značaj letošnjega vinskega pridelka iz raznih leg in krajev krškega političnega okraja.

Nadaljna dobra lastnost letošnjega pravilno pripravljenega vina je tudi ta, da se kaj rado čisti, kar je znamenje, da se bo tudi pozneje dobro držalo, posebno poleti. Priporočamo torej vsem kupcem in drugim ljubiteljem dolenskega vina, naj ne zamude ugodne prilike in naj se po možnosti preskrbe s tem pridelkom, dokler ga je še dosti in dokler ima še tako nizko ceno. Cene so se sicer nastavile od 28—38 h liter, toda povprečna cena je 30—32 h liter.

Glede vinske pokušnje same pa moramo priznati, da se je popolnoma posrečila. Čeravno je bila ta razstava omejena le na politični okraj krški, je prišlo mnogo gostilničarjev, vinskih trgovcev in drugih interesentov iz Koroškega, Zagreba, Stajerskega, Gorenjskega, Dolenskega, posebno pa iz Ljubljane. Vabilu kmetijske podružnice se je odzvalo nepričakovano veliko vinogradnikov krškega političnega okraja. Trumoma so romali v soboto in v nedeljo iz 2—4 ure oddaljenih krajev v Krško, noseč v svojih cekarjih razne vzorce. Ker se je sproti zapisovalo ime in bivališče razstavljalcev ter kraj in lega kakor tudi cena in množina razstavljenega, oziroma za prodajo namenjenega vina, je bilo iz zapisnika posneti, da je razstavilo 435 vinogradnikov 528 vzorcev raznega vina.

V nedeljo popoldne ob 1/2 2 se je pričela uradna pokušnja, in sicer proti vstopnini 1 K, za katero je pa dotičnik dobil kupon z 20 listki za pokušnjo 20 kozarcev raznih vin. Kmalu se je nabralo

toliko obiskovalcev, da se niti več ganiti ni bilo mogoče. Krške in leskovske gospodične, ki so iz prijaznosti prevzele točenje teh vin, so imele kmalu toliko posla, da so ga komaj zmagovale. Za njihovo požrtvovalnost, spretnost in prijaznost napram gostom jim bodi izrečena še tem potom najiskrenejša zahvala, kajti ne da se tajiti, da so ravno one poleg čašic „rujnega“ mnogo pripomogle, da je v dvorani nastalo tako živahno in veselo vrvenje ter je trajalo do pozne noči.

Skupiček za prodano vino je podružnica porabila v pokritje stroškov ter v dobrodelne namene.

V ponedeljek in torek je bila pokušnja prosta in brezplačna, ker so še vedno prihajali kupci iz bližnjih in daljnih krajev. Sklenile so se nekatere prav dobre kupčije, in razen tega so si tujci zabeleževali razne naslove. Obenem bodi pripomnjeno, da daje razne naslove zanesljivih vinogradnikov ter vsakojaka druga tozadevna pojasnila brezplačno tudi kmetijska podružnica v Krškem, oziroma potovalni učitelj za vinstvo Fr. Gombač v Ljubljani.

V nedeljo dopoldne je imel potovalni učitelj Fr. Gombač poučni govor o vinstvu, ki se ga je udeležilo toliko posestnikov, da je bila sicer prostorna šolska soba mnogo pretesna. Predavanju je sledila razdelitev diplom, ki so se priznale razstavljalcem povodom pred mesecem dni v Krškem vršivše se grozdne, sadne in vinske razstave.

Kakor se je sedaj dvakrat zapredoma pokazalo, bo umestno, če se take razstave večkrat prirede, ker zanimanje rase in bo uspeh vedno boljši. Take prireditve dajo sicer mnogo posla, a podružnice smejo v takih slučajih z gotovostjo računati na podporo v to poklicanih deželnih in državnih organov.

Preprost način, kako se čistijo voščine.

Kako brez stiskalnice lahko dobimo čist vosek, nam pripoveduje „Leipz. Bienenzeitung“. — Voščine, ki se nabere tekom leta, se razdele v dva dela: v belo in temno satovje. Voščine malo razgrejemo na solncu ali pri ognjišču, da se nekoliko omeče, potem jih stisnemo v pest debele kepe; tako ostanejo do dneva, ko vosek čistimo, ker drugače se rad črv zaje vanje.

Kuhamo pa vosek takole: Srednjevelik lonec (5—7) litrov) se do polovice naliže z vodo, voščene kepe, najprej svetlejšje in bele, se pa denejo v majhno, loncu primerno veliko vrečo. Vreča se zaveže in vtakne v lonec. Gledati moramo le, da v loncu ni preveč vode. Ko voda pričenja vreti, vzame kuharica močno leseno kuhalnico in začne vrečico obdelovati in stiskati. Voda postaja umazana, vsebina vreče gine in vsled pritiskanja s kuhalnico se na površju vode prikazuje lepa, zlatorumenja tekočina, kakor maščoba na juhi; to je lep, čist vosek. Vosek pazno posnamemo z veliko žlico ter ga vlijemo v skledo, ki je napolnjena z mrzlo vodo, kjer se takoj strdi. Ta vosek lahko še enkrat stisnemo v pest debele kepe, dokler je še mehak, ter ga položimo začasno na stran, da ga pozneje še enkrat pretopimo.

Če se na površju vode nič več voska ne prikaže, odlijemo vodo, tropine pa prevaljamo in pretisnemo še nekoliko semintja po praznem vročem loncu; tekočino, ki je sedaj še v loncu, pa vlijemo v mrzlo vodo. Sedaj zopet napolnimo vrečo z voščinami in vsa reč se zopet ponavlja.

Tudi mrzlo vodo moramo vselej premeniti, če hočemo dobiti lep rumen vosek. Tudi lonec, če je že-

lezen, naj bo emaljiran; dober je pa seveda tudi lončen. Če smo na ta način vse voščene kepe prekuhali, lahko nazadnje še enkrat vse tropine skupaj prekuhamo, potem gotovo nimajo nič več voska v sebi, ali pa prav neznatno množino.

Če hočemo sedaj prav lep vosek imeti, denemo vosek, oziroma kepe, ki smo jih prej na stran položili, v pisker, ki je zgoraj širji ko spodaj, prilijemo malo vode ter raztopimo počasi vosek pri ognjišču; potem postavimo posodo na hladen kraj, da se vosek shladi, za kar je treba precej časa.

Če potem pisker preobrnemo, da vosek ven pade, vidimo, da je voda pobrala vse smeti iz voska. Če se nahaja na spodnji strani voska še kaj cvetičnega prahu, ga lahko z nožem ostržemo.

Na ta lahki in priprosti način dobimo vosek prve vrste.

Po „Slov. Čebelarju“.

Važna naredba glede trgovine s prasiči.

C. kr. deželna vlada je izdala dne 9. novembra t. l. pod št. 18.763 naslednji razglas o nekterih omejitvah v trgovinskem prometu s prasiči.

Da se kolikor moči zabrani razširjanje nalezljivih bolezni med prasiči vsled trgovinskega prometa s to živino, deželna vlada na podstavi § 3. občnega zakona o živinskih kugah z dne 29. februarja 1880, drž. zak. št. 35., dotlej, dokler se ne ukaže drugače, ukazuje naslednje odredbe, poleg tega vzdržujoč prepoved krošnjarstva z živimi prasiči:

1. Prepovedano je goniti prasiče v trgovinskem prometu po javnih cestah in potih, od železničnih postaj in na železnične postaje, od kraja do kraja, na semnje i. t. d.

2. Za transport prasičev v trgovinskem prometu se smejo uporabljati samo železnice, izvzemši slučaje, navedene pod točko 14. Pri tem se je kar najstrožje ravnati po občnih zakonitih in upravnih predpisih, obstoječih za javni živinski promet. Na železnične postaje se smejo prasiči odpravljati samo na vozeh, vpreženih s konji.

3. Železnični transport se mora napotiti do one železnične postaje, ki je najbližja kraju, kamor so namenjeni prasiči in ki je na živinskem potnem listu zaznamovan.

Od železnične postaje sem smejo prasiči šele potem, ko jih je bil živinozdravnik ogledal ter je konstatiral, da niso nobene kužne bolezni sumljivi, odpeljati izključno samo na vozovih z vpreženimi konji na trgovinski prostor namenilnega kraja ali na primerno urejeno sejmišče.

Pri skladanju rabljene brvi, stopnice in orodje, kakor tudi skladalni prostor je vselej korenito počediti in desinficirati, o čemer se mora ogledni organ na železnični postaji prepričati.

4. Trgovinske prostore mora pristojno politično oblastvo prve stopnje v zdravstvenem in veterinaro-polijskem oziru za to poslovanje za primerne spoznati, označiti se morajo s firemsko tablo, na kateri je zapisano ime imetnika (trgovca) in vrhutega pristavek: „oblastveno dovoljeni prostor za trgovino s prasiči“.

5. Kadar dospe svinjski transport na trgovinski prostor, mora trgovec ali njegov pooblaščen namestnik brez odloga to zglasiti občinskemu uradu ter mu izročiti živinski potni list.

6. Županstvo ima dolžnost, da zabeleži to zglasitev in da se prepriča, če se število dospeloga svinj-

skega transporta in popis živali ujema z napovedmi oddanega živinskega potnega lista.

Kadar se ne najde noben zadržek, kar je pripomniti na zadnji strani živinskega potnega lista, je takoj dopuščeno prodajati prasiče.

Kadar pa se pokaže kaka ovira, mora županstvo to brez odloga naznaniti predstojnemu političnemu oblastvu, in prasiči se smejo začeti prodajati šele tedaj, kadar je zadržek uradno odstranjen.

7. Trgovec ali njegov pooblaščen namestnik je dolžan odprodane prasiče po njih številu s pridejanim datumom, z imenom in stanovščem posameznih kupcev zapisati na posebno zabeležno polo, ki jo je oddati županstvu, kadar so se poprodali vsi prasiči vsakega posameznega transporta.

Te zabeležne pole mora živinozdravnik, ki mu je naloženo nadzorovati zdravstveno stanje prasičev na trgovinskem prostoru, in ob priliki tudi uradni živinozdravnik kontrolirati.

8. Dalje je trgovec ali njegov pooblaščen namestnik dolžan vsak slučaj, kadar kateri izmed njegovih prasičev oboli za notranjo boleznijo ali pogine, brez odloga naznaniti županstvu. Nadaljnje prodajanje prasičev v živem ali zaklanem stanju je toliko časa opustiti, dokler se po živinozdravniški preiskavi, ki jo je takoj zahtevati, ne dožene, da v dotičnem slučaju ni nič sumljivega glede kake kužne bolezni. Kadar se pri tem pokaže tudi samo sumnja, da obstoji kaka kužna bolezen, mora preiskujoči živinozdravnik nemudoma, po najkrajšem potu, to naznaniti pristojnemu političnemu oblastvu ter po županstvu ustaviti nadaljnje prodajanje prasičev, kakor tudi vsak promet tujih oseb v trgovinskem prostoru.

9. V trgovinskem prostoru vsakočasno spravljen prasiče mora v presledkih od pet do pet dni na stroške posestnika prasičev preiskati živinozdravnik, ki ga je politično oblastvo za to posebej določilo.

Izvid o vsakočasno izvršeni preiskavi živih, zaklanih ali poginulih prasičev se mora vpisati na zadnjo stran dotičnega živinskega potnega lista.

Kadar se najdejo kaki zadržki, je to vselej nemudoma naznaniti pristojnemu političnemu oblastvu.

10. Kadar je bil posestnik poprodal vse prasiče vsakega posameznega transporta, je dolžan kar najkoreniteje počediti in desinficirati trgovinski prostor s sveže napravljenim beležem.

Kadar se to očejenje in desinficiranje opusti ali zanemari, ukaže županstvo ta dela izvršiti na stroške in nevarnost dotičnega posestnika.

Preden ta dela niso izvršena, se ne sme nov transport prasičev postaviti na trgovinski prostor.

11. Prepovedano je postaviti na druge trgovinske prostore prasiče, ki se niso poprodali.

12. Od železnice na vozovih z vpreženimi konji na primerno uravnana sejmišča pripeljani prasiči se morajo tam postaviti na odločena stojišča.

Glede teh prasičev je v točkah 5., 6., 7. in 8. tega razglasa obsežene predpise zmiselno uporabljati.

13. Vozove na transport trgovinskih prasičev je po vsaki uporabi takoj najkoreniteje očistiti in desinficirati.

14. Onih določil tega razglasa, ki se nanašajo na odredbo železniškega transporta v trgovinskem prometu s prasiči, takrat ni uporabljati, kadar se ta trgovinski promet od izvirnega ali smajnega kraja razteza samo na dotični politični okraj ali na politične okraje, ki neposrednje nanj meje.

Pri tem načinu trgovinskega prometa prasičev, ki se na vozovih pripeljejo na semenj, ni treba postaviti na odločena stojišča.

V ostalem pa je vendar tudi ta trgovinski promet s prasiči podvržen predpisom, obseženim v točkah 5., 6., 7., 8. in 12. tega razglasa.

15. Določila tega razglasa se ne dotikajo kmetijskega prometa s prasiči.

16. Glede provenienc iz dežel ogrske krone so za trgovinski promet tako s prasiči za zakol, kakor s prasiči za pleme in rejo merodajna ona določila in one prepovedi, ki se pokažejo iz člena VII. prvega poglavja v prvem delu ces. ukaza z dne 21. sept. 1899, drž. zak. št. 176., in iz ministrskega ukaza z dne 22. septembra 1899, drž. zak. št. 179., in iz dotičnih izvršitvenih določil, oziroma ki jih na podstavi teh predpisov ukrenejo c. kr. ministrstvo za notranje stvari ali glede obmejnih okrajev oblasti, ki so za to postavljena.

Na Kranjskem so v okviru zgoraj navedenih predpisov iz dežel ogrske krone izvirajoče proveniencije glede trgovinskega prometa podvržene tistim omejitvam kakor domača živina.

17. Prestopki teh predpisov se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51.

Predstoječa ukazila stopijo v veljavnost
s 1. decembrom t. l.

Istočasno se razveljavljajo odredbe, ki so bile ukrenjene s tukajšnjim razglasom z dne 12. junija 1896, št. 9115., in z nekaterimi dodatnimi razpisi o trgovinskem prometu s prasiči v tukajšnjem upravnem ozemlju.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1902.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 192. Naša občina namerava lov sama v zakup vzeti, in sicer brez dražbe za ceno, ki jo je plačeval zadnji zakupnik. Stroški bi se pokrivali s skupilom za divjačino. Ali to gre in kako je to doseči? (F. P. v H.)

Odgovor: Ukaz c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 15. decembra l. 1852, ki urejuje uživanje lovskih pravic, določuje v § 1., da se lov mora dajati potem okrajne politiške gosposke v zakup le na očitni dražbi ter da po § 10. more pač okrajno glavarstvo po zaslišanju občine zakupno dobo v gotovih slučajih brez dražbe podaljšati. — Občina pa sama nikakor ne more lova v zakup vzeti, kajti drugi odstavek § 3. ravno tega ukaza to jasno prepoveduje. Ta odstavek slove: „Občina ali soseska kakor takšna ne more lova v zakup jemati, in vse zakupne pogodbe so neveljavne, po katerih bi se ona hotela temu predpisu odtegniti“.

Vprašanje 193. Kteri oblasti moram naznaniti, kadar zakoljem prasiča domače reje ter ga hočem na drobno razprodati? (B. v Š.)

Odgovor: Tako razpredajo mesa, ki ni redna in torej ne tvori obrti, je kar priprosto naznaniti dacarju, kateremu se tudi plača dac od mesa.

Vprašanje 194. Ali je res, da mora biti poslopje, v katerem se kuha žganje, zunaj vidno zaznamovano? (B. v Š.)

Odgovor: Res je tako; zakon iz l. 1888. veleva, da mora poslopje, v katerem se žganje kuha, imeti viden napis „žganjarna“.

Vprašanje 195. Naša občina je zvišala pasji davek od 2 K na 4 K. Jaz imam več lovskih psov, ki so razen na

lovu vedno zaprti in le v prepovedanem času gredo po enkrat na teden na sprhod, in takrat privezani. Ali je od lovskih psov tudi plačevati davek?

Odgovor: Glasom deželnega zakona z dne 13. decembra l. 1868. ima vsaka občina pravico vpeljati pasji davek, od kterege so oproščeni edino le psi, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebi. Pasji davek je še izmed najpravičnejših ter se sme šteti že med davek na luksuz; iz tega stališča lovskih psov že celo ni izvzeti.

Vprašanje 196. Kakšne so skušnje s klajnim apnom; ali je res tako izvrstno krmilo, kakor se hvali? Tukaj je več posestnikov, ki trdijo, da je klajno apno sleparija in da je sol boljša. (I. Ž. pri Sv. T.)

Odgovor: Klajno apno primerjati s soljo ravnotako ne gre, kakor primerjati Tomasovo žlindro s kajnitom. Tomasova žlindra daje zemlji fosforovo kislino, kajnit pa kali, torej vsako teh gnojil daje zemlji nekaj posebnega. Isto je tudi s klajnim apnom in s soljo. Klajno apno daje telesu fosforovokislo apno, ki je jako važno hranilo, ki mora biti v telesu, če naj žival dobro uspeva. Sol pa daje telesu tudi važno hranilo, zlasti se iz soli tvorijo klorove spojine, ki so precejšen del želodečnega soka. Sol dela želodečni sok močnejši in tako pospešuje prebavljanje. — Naša kma je večincma taka, da ji nedostaja kuhinjske soli, zato je za boljše prebavljanje priporočati pokladati sol, zlasti kadar se poklada slabjša in težje prebavna kma. — Fosforovokislega apna je vedno nekaj v naših krmilih, največ v zrnju. Krma, ki je pridelana na slabo obdelani zemlji, ki ji primanjkuje fosforove kisline, ali ki je pridelana na mokrih tleh, ima pa malo fosforovokislega apna v sebi in živina, ki tako krmo dobiva, slabo uspeva, ima tenke kosti, počasi rase ter daje malo mleka. Če je pomanjkanje fosforovokislega apna posebno občutno, potem živina tudi zbolji, gleda les, grize cunje in dlako, pije gnojnico, dobi trdokožnico, kostolomnico in slednjč vodenico. Vsled našega zastarelega kmetovanja se v splošnem lahko trdi, da naši krmi nedostaja fosforovokislega apna, zato je pokladanje klajnega apna priporočeno, kajti to apno je skoraj čisto fosforovokislo apno. Iz tega sledi, da imata sol in klajno apno vsak svoj poseben učinek in da drug drugega ne moreta nadomestiti.

Vprašanje 197. Imam nekaj blatnega sena in otave. Ali je tako seno škodljivo, kako naj ga pokladam, ali naj dajem zraven soli ali klajnega apna, ali oboje? (I. Ž. pri Sv. T.)

Odgovor: Blatno seno ni nič kaj prida in ga je vedno s previdnostjo pokladati, ker lahko škodljivo vpliva na sopila. Predvsem je po možnosti seno osnažiti blata, kar se najbolje, najhitreje in najceneje zgodi, če se prav hitro pusti skoz mlatilni stroj ter se potem še s senenimi vilami dobro pretrese. Tako očejeno seno se potem polagoma poklada ter se krmi prideva kako tečno krmilo. Da je dobro dajati poleg tudi soli, je samoobsebi umevno in je potrebno.

Vprašanje 198. Ob bregu imam peščeno njivo, ki jo mislim izpremeniti v travnik, ker poleti primanjkuje vlage. S kakšnim gnojem naj gnojim in s čim naj njivo obsejem? (J. S. v M.)

Odgovor: Če je njiva peščena ter poleti sušo trpi, potem pač ni veliko upanja, da bi v travnik spremenjena omogočila travi bujno rast. Če ima njiva globoko zemljo, potem se z mešanico detelj in trav, ki gredo globoko s svojimi koreninami, že da kaj doseči, če se jim obenem svet primerno obdela in pognoji. Predvsem bi bilo njivo dobro s hlevskim gnojem zagnojiti ter pozneje z umetnimi gnojili pomagati. Ktera semena so primerna, to morete posneti iz knjige „Umno poljedelstvo“, ki jo je letos izdala družba sv. Mohorja.

Vprašanje 199. Z moje strehe drči sneg na sosedovo, vsled česar se mu godi škoda na opeki in na žlebu. Sem li jaz dolžan to škodo poravnati? (F. L. v L.)

Odgovor: Na vsak način ste Vi dolžni to škodo poravnati, in sosed Vas celo lahko sodnijsko prišli, da sneg na svoji strehi tako zavarujete, da mu ne bo delal več škode.

Vprašanje 200. Po otelevitvi je imela krava čisto **krvavo mleko**, in šele čez dva dni je pričelo mleko postajati bolj belo. Odkod prihaja to? Krava je stara 5 let, se je drugič otelevila in je dobivala pred otelevitvijo rezanico, otrobe in kuhan ječmen. (F. G. v V.)

Odgovor: Če je bilo po otelevitvi mleko krvavo in se je potem zboljšalo, je to prišlo ali od zunanjega poškodovanja vimena, ali pa od kake notranje bolezni, na pr. od vnetja vimena i. t. d. Krvavo mleko povzročajo tudi nekatere rastline, na pr. preslica i. t. d. Pri Vaši kravi je bilo brčkone vzrok vnetje vimena, ki se posebno rado kaže ob porodu.

Vprašanje 201. Odkod prihaja, da mojemu **konju, ki sicer težko dela, otečejo noge**, če en dan v hlevu stoji, in kako je temu odpomoči? (F. D. v P.)

Odgovor: To se pri konjih, ki težko delajo, čestokrat dogaja, ker ona črna kri, ki k srcu nazaj teče ne more vsled utrujenosti srca krepko krožiti, zato napoji tkanino v nogah v obilnejši meri kakor se more naravnim potom odstranjevati. Posledica je zdebeljenje nog, ki pa ni nikako vnetje. Predvsem je takega konja vsak dan, in če mogoče tudi takrat, ko pride od napornega dela v hlev, po nogah dobro obirgati. Maža z fluidom, s kafrovcam, z žganjem ali z vinom je zelo priporočena. Da noge spleh ne zatebejo je najboljša sredstvo, če se povijejo. V to svrho služijo povoji iz flanele, ki so 10—12 cm široki in 2 do 2.5 m dolgi. Povoji se sme ovijati vedno le od spodaj na zgoraj, in sicer enakomerno in primerno tesno, da je pritisk skoziinokozi enak. Paziti je, da na kakšnem mestu povoj preveč ne pritisne, kar bi bilo zelo škodljivo.

Vprašanje 202. Kakšno vrednost imajo **sladne kali kot krma?** (F. D. v B.)

Odgovor: Sladne kali so zelo tečno krmilo, ki ima v sebi 24—25 % beljakovin in toliččobe ter poleg tega še drugih redilnih snovi, ki so vse skupaj zelo lahko prebavne.

Vprašanje 203. Kako je to, da se še do danes **ne zvršuje zakon o porabi nove mere pri prodaji mleka**, dasi je bilo po listih objavljeno, kako strogo je bilo to zaukazano? (F. K. v T.)

Odgovor: Kako je to? Zato, ker ni tožnikov, tudi ni sodnikov. Ali menite, da bo za vsako mlekarico stal žandar ali stražnik, ki bo pazil, na kakšno mero prodaja mleko. Naša družba je na željo kmetovalcev storila primerne korake, da so se izšli glede tega strogi ukazi, sedaj je pa na Vas, da pomagate zakonu do veljave. Združite se, dogovorite se, da boste prodajali mleko le na litre; kdor se pa ne uda in prodaja še naprej mleko na staro mero, tega pa tožite, in kaznovan bo on ter tisti, ki mleko kupi. Naj se to v vsaki vasi parkrat zgodi, in videli boste, kako hitro bo pomagalo. Kmet si mora le sam pomagati, drug mu ne bo.

Vprašanje 204. Prisiljen sem bil ob trgatvi devati grozljje v posodo, kjer sem napravljajl zmes bakrene galice za škropljenje trt. Sedaj **ima pa vino tako zopern okus po gallol, da ni užitno** in je menda tudi strupeno. Ali se da to vino popraviti? (B. J. na Š.)

Odgovor: To, kar se je Vam pripetilo, se je tudi že drugim in se da lahko in hitro popraviti. Dodajte vinu sladkorja, na pr. 1 kg na hl, in če je že pretočeno, še nekaj dobrih, zdravih vinskih drož, da bo pričelo vnovič kipeti, potem pa primešajte, kadar vino kipi, pest zmlatega žvepla, kakor se rabi za žveplanje trt, in vino bo zgubilo po dovršenem kipenju bakreno galico in zopern okus po njej. Seveda mora biti vino na gorkem, ker drugače ob sedanjem mrazu ne bo kipel. Ko vino dokipi in se učisti, potem ga pretočite.

Gospodarske novice.

* Današnja številka je predzadnja v tem letu. Zadnjega decembra izide zadnja številka. Kdor ne bo več družbeni ud, naj lista nikar ne vrača, ker družba „Kmetovalec“ pošilja brez izjeme samo onim, ki plačajo udnino. Pri tej priliki prosimo družbene prijatelje, naj družbi pridobe mnogo novih udov. — Ude, ki smo jih prosili za letnino pismeno od tukaj, prosimo kmalu poslati udnino, 4 krone, po poštni položnici, ki je bila pismu priložena.

* „Kmetovalec“ stopi s prihodnjim letom v svoj dvajseti letnik. V primerno dolgi dobi njegovega izhajanja je kmetijska družba vedno skrbel, da se list od leta do leta boljša in spopolnjuje. Brez baharije lahko trdimo, da list ugaja in zadostuje ter da se nam ga ni treba sramovati in da se lahko kosa s katerikoli uradnim glasilom kteresibodi avstrijske kmetijske družbe. Uredništvo se bo tudi v prihodnje trudilo, da bo list raznovrsten, zanimiv in poučen, ter je zaraditega sklenilo sprejeti v predale lista od novega leta naprej nekatere za kmetovalce poučne in spodbudne spise, ki sicer niso v neposredni zvezi s kmetijstvom, o katerih pa vemo, da naši gospodarji kažejo zanje veliko zanimanja. Tako bomo na pr. redno prinašali kratke popise novih iznajdeb in razkritij na vseh poljih človeške znanosti, vede in obrti, da bodo naši kmetovalci izvedeli, kako svet napreduje, in bodo sami spodbujeni k naprednemu delovanju. Prinašali bomo redno vse pojave iz raznih držav in dežel, ki merijo na to, da se pospeši kmetijstvo, in bomo skušali na primeren način negovati agrarno in socialno politiko. Drugače bomo pa poskrbeli, da se tudi dosedanja vsebina popolni, in bomo, kakor doslej, obračali pozornost na „vprašanja in odgovore“, ker vemo, da so najpriljubljenejši predal našega lista. Naročnike prosimo, naj nas v obilni meri vprašujejo o vseh zadevah gospodarskega življenja; radostno jim bomo na razpolaganje. Uredništvo ima z urejanjem lista veliko veselja, ker uvideva, koliko uspehov ima „Kmetovalec“ pri probuji naših gospodarjev, a to veselje je tem večje, čim bolj se kaže zanimanje za list; in kolikor večje je veselje, tem bolje se dela, zato pa tudi uredništvo prosi sedaj ob novem letu vse dosedanje družbene ude, oziroma listove naročnike, naj ostanejo zvesti v prihodnjem letu, da pridobe novih udov ali naročnikov in da list širijo in priporočajo v svojih krogih.

* **Mlekarški tečaj.** V Selcih pri Škofjiloki se bo vršil desettedenski praktični kurz o mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu, ki se prične 8. januarja 1903. Mladenci, ki se žele udeležiti tega pouka, naj se zglašé do 20. decembra t. l. pri deželnem odboru v Ljubljani s prošnjami za sprejem, ki naj jim pride-nejo spričevalo občinskega županstva o poštem vedenju in o dosejanjem delovanju v kmetijstvu spleh. Prednost imajo oni, ki so v tej stroki že delovali.

* **Hvalevreden čin krške občinske hranilnice v prid vinogradnikom.** Krška občinska hranilnica je pričela razposojati proti navadnim obrestim denar vsem onim vinogradnikom, ki svojega vinskega pridelka ne morejo takoj prodati, da se jim na ta način vsaj za nekaj časa pomore iz denarnih stisk. Dotičnik mora vrniti posojeno mu vsoto, kadar vino prodaja, vsekakor pa ob določenem roku. Tako bodo vinogradniki lažje čakali s prodajo, dokler kupčija ne postane boljša. Posojilo dobivajo tudi vinogradiški iz drugih krajev.

* **Glede oddaje sadnega drevja v l. 1903.** opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi v tej številki.

* **Modra galica,** ki se rabi za škropljenje trt, bo letos izdatno cenejša, ker so cene bakru silno padle. Kolikor moremo danes določiti, bo cena za kakih 10 K nižja kakor lansko leto, kar znaša pri vagonu 1000 K. Ker naša dežela porabi

za škropljenje na leto povprečno 10 vagonov, bo prihodnje leto škropljenje naše vinščke stalo 10.000 K manj kakor letošnje leto.

* **Mcóna krmila**, in sicer lanene ter sezamove tropine. bo imela od sedaj naprej družba vso zimo v zalogi, in sicer lanene tropine po 19 K, sezamove pa po 16 K za 100 kg z vrečami vred. Tropine se oddajajo le v celih vrečah po 50 kg.

* **Sol za živino** priskrbuje družba tistim gg. udom, ki sami ne morejo ponjo v Ljubljano, po 10 K 56 h za 100 kg z vrečo vred, in je naročilom za sol vsekdar priložiti denar, ker se drugače naročitev ne zvrši.

* **Cena živinske soli znižana.** V državnem proračunu za l. 1903. se nahaja tudi postavka, tičoč se živinske soli. Zaradi velike važnosti tega predmeta za kmetijstvo je treba o tem znižanju izpregovoriti nekaj besed. Že leta 1848. je moral takratni finančni minister obljubiti znižanje cene živinski soli. Zgodilo pa se je to šele leta 1851. ter se je določila njena cena na 3 K za 100 kg. Ta cena je veljala do l. 1868. Vsled slabih in splošno lahko ločljivih primesi, s katerimi se je sol, namenjena človeškim potrebam, denaturizirala, so neimovitejši sloji iz živinske soli prirejali dokaj užitno sol za človeška jedila in so na ta način državo goljufali. Ker poslednja tem nedostatkom ni mogla priti v okom, je omenjenega leta sploh ustavila pripravo in oddajo živinske soli. To je trajalo noter do leta 1893, ko je država na opetovano zahtevo prizadetih krogov prodajo živinske soli, koje očiščenje je znatno otežkočeno, zopet dovolila. Cena pa je poskočila na 10 K za 100 kg. Pri tej kupčiji je imela država veliko dobička, čeprav je bil krivičen. L. 1896. pa je morala predložiti nov zakon, tičoč se živinske soli, oziroma njene cene, ki se je znižala na 6 K. Z novim letom stopi ta zakon prvič v veljavo. Čeprav je znižanje cene za to velevažno potrebščino velikega pomena za kmetijstvo, se mora vendar na drugi strani ugovarjati tudi tej ceni. Država ima namreč sedaj lep dobiček na račun kmetovalcev. Proti takemu krivičnemu obdačenju se morajo kmetovalci zavarovati in zahtevati na drugi strani odškodnino. To se seveda ne bo kmalu zgajilo, ali vstrajnost pripomere do cilja. Zatorej na delo!

* **Tomasova žlindra bo cenejša!** Avstrijske in nemške tvornice za Tomasovo žlindro so bile dosedaj združene, a z novim letom bodo Avstrijci posebej in Nemci posebej prodajali, kar bo gotovo ceno tlačilo. Vrhutega je pa tudi tehnika napredovala, in iznašli so ceno izdelovanje superfosfata iz cenih rudninskih fosfatov. Ta izdelek že danes uspešno tekmuje s Tomasovo žlindro povsodi tam, kjer je tvornica za superfosfat blizu, a tvornica za Tomasovo žlindro daleč. Tako je tudi pri nas; saj je naša dežela letos porabila preko 50 vagonov rudninskega superfosfata, a razmerno le malo žlindre. To daje tvornicam za žlindro misliti, in v resnici so morale zlasti za našo deželo znižati cene. Za prihodnje leto, in sicer od 15. januarja naprej bo naša družba zopet imela primerno ceno Tomasovo žlindro na razpolaganje, in sicer za tako ceno, da jo z mirno vestjo lahko priporoča. Ta žlindra je pa tista, ki je na vrečah zaznamovana z „zvezdo“, kakor jo je družba oddajala v l. 1900. in poprej in ki o njej naši gospodarji trdijo, da je bila boljša kakor zadnja. Z novim letom bo torej naša družba pričela zopet redno oddajati Tomasovo žlindro, in sicer 16, 17 in 18 odstotno, a naročila bo zvrševala vedno s tistim blagom, ki bo ravno v zalogi, kajti tvornice morejo poslati le tako blago, kakor se jim slučajno z ozirom na kakovost rude naredi. Cena Tomasovi žlindri v l. 1903 bo pri družbi naslednja:

16%	17%	18%
6 K 20 h,	6 K 50 h,	6 K 80 h,

in sicer za 100 kg z vrečami vred v družbenem skladišču ali

na kolodvoru v Ljubljani. Družba že sedaj sprejema naročila na to žlindro, a naročila se bodo mogla zvršiti šele v drugi polovici januarja. Če se pomisli, da letos 16 odstotne žlindre ni bilo mogoče dati po 7 K 25 h, a bo prihodnje leto tako blago le po 6 K 20 h, torej po 1 K 5 h manj, je gotovo na korist našim kmetovalcem.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1903.

Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve na sadno drevje prilgase pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podružnice, v družbeni pisarni v Ljubljani ustno ali pismeno.

Oddajalo se bode visoko in prtilično drevje. Ker zaloga posameznih skupin in različnih vrst ni velika, si družba pridržuje pravico, da preobilne naročitve skrči in namestu naročenih vrst, ki so že pošle ali jih sploh nima, dá drevesa drugih primernih vrst, ako jih bo še imela.

Naročitev na veliko število dreves družba ne bo zvrševala, ker je njena naloga pospeševanje sadjarstva po deželi sploh, in zato skrbi, da se dobre vrste kolikor mogoče razširijo med kmet-skimi posestniki.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1.) Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Če jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, če jih pa ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.

2.) Če podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po 4 drevesa za znižano ceno 2 kron.

3.) Cena za vse drugo drevje je 70 vinarjev za drevesce.

4.) Navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora, in sicer z zavojem vred.

5.) Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja l. 1903.

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplačnega drevja, potem ne bo imel več pravice do njega.

6.) Če bi utegnili kaj drevja ostajati čez naročitve družbenih udov, ga morejo dobiti neudje po kroni 20 vinarjev drevesce.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o.

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Kranjski Gori, ki bo dne 1. februarja 1903 po krščanskem nauku v gostilni pri Hribarju na pošti.

S P O R E D:

1. Poročilo o letošnjem delovanju podružnice.
2. Poročilo o letošnjem računu.
3. Nasveti za leto 1903.
4. Volitev novega odbora.

Kranjska Gora, 4. decembra 1902.

Jožef Robič, načelnik.

Listnica uredništva.

I. V. v O. Predmete za vodovodne naprave morete naročiti pri vsakem boljšem trgovcu z železnino. Tvornice, oziroma tvorniške zaloge na Dunaju so: Anton Eichler, IV. Favoritenstrasse 20., in Rudolf Schwarz, III. Reisnerstrasse 41.

F. P. v P. Če morete dokazati, da je pot Vaša izključna last in da je sosed moral vselej vprašati za dovoljenje, če je hotel po tej poti voziti, potem se dajte tožiti, ker pravde ne morete izgubiti.

A. M. v Š. J. V takem slučaju Vam ne moremo drugega priporočati kakor dober železen vodnjak.

A. H v U. Priproste železne mostove in brvi vsake sestave, tudi na železnih vrveh, izdeluje A. Žabkar, tvorničar v Ljubljani na Dunajski cesti.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe

vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Uđje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 82 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

St. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 13. decembra 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 60.— h do K 63.— h; nemška detelja (lucerna) K 125.— h do K 135.— h; gorenjska repa K 80.— h; laneno seme, domače ozimno K 30.— h do K 30.50 h; konopno seme K 28.— h do K 29.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 10.50 h; rudeči Hrvat K 10.40 do K —.—; prepeličar (koks) K 12.40 do K —.— (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čiščenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K —.— h do K —.— h. brez dima sušene K 12.— h do K 19.— h.

Orehi domači: K 34.— h do K 38.— h.

Ječnice nove: K 5.— h do K 7.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 76.— h do K 80.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

" težke od 30 do 45 kg " 74.— " " 76.— "

" lahke " 74.— " " " "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože: po K 1.45 h do K 1.55 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 78 do —.— h za kg.

Druge vrste 46 do 56 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

" kun belic " 22.— " 24.—

" rumenic " 30.— " 36.—

" dihurjev " 6.— " 6.50

" vidr " 17.— " 18.—

za par.

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 13. decembra 1902. Pšenica K 8.— h, rž K 6.50 h, ječmen K 6.50 h, oves K 7.25 h, ajda K 9.— h, proso K 7.50 h, turšica K 8.— h, seno K 3.40 h, slama K 3.50 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 12. decembra 1902. Pšenica K 7.80 h, rž K 6.40 h, oves K 7.— h, turšica K 7.20 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Naznanjam slav. občinstvu, da sem v zvezi z največjo švicarsko tovarno, ki izdeluje ure z mojo lastno znamko.

V zalogi imam žepne zlate, srebrne, nikelnaste in jeklene ure, nadalje vse vrste stenskih ur in budilk itd.

Nikel. cilindri ura od gl. 1-90 naprej.

Srebrna " " " " " 4-—

Srebrna pancer verižica 15 gr. gl. 1-10.

Budilka od gl. 1-45 naprej.

Mojih ur ni zamenjati z dunajskimi, ker so prave švicarske ure, da pa so res dobre, dokazuje to, da sem si pridobil odjemalce celo izven Avstrije, ter razpošiljam blago na vse kraje, kakor v Nemčijo, Bolgarijo, Rumunijo, Ameriko itd. — Vzlic priznano dobri kakovosti mojih ur oddajem iste po jako nizki ceni z večletnim jamstvom.

Nadalje priporočam svojo veliko zalogo (95-1)

zlatnine in srebrnine

kakor **verižice, uhane, prstane, poročne prstane, zapestnice, broške, privezke, srebrne palice** itd. — Vse moje zlato in srebro je puncirano pri c. kr. puncijemskemu uradu.

Sprejemam vsa v mojo troko spadajoča popravila, katera izvršujem v moji delavnici točno in ceno.

Priporočajoč se slav. občinstvu za obilo nakupovanje z zagotovilom točne postrežbe bilježim z veseljeopostovanjem

Fr. P. Zajec,

urar ter trgovina zlatnine, srebrnine in optičnega blaga; zastopnik največje tovarne v Zürich-u.

Ljubljana, Stari trg 28.

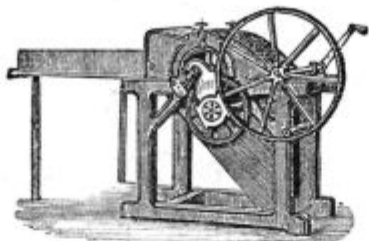
Prosim, zahtevajte ilustrovan cenik, katerega pošljem poštne prost.

Tovarna za kmetijske stroje Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlegasse šte. 19

priporoča svoje najnovejše zboljšane mlatilnice, slamoreznice, gepeljne, trijerje, rebljače, postavljene franco do vsake železniške postaje pod jamstvom in razne druge za kmetijstvo potrebne stroje, ter tudi take za vodovode, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (68-9)

Cenike pošilja zastonj.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
okroglo 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od uležnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila ulagateljem.

Za varnost ulog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da ulagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom e. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na na leto 6% izposojenega kapitala. (64-9)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Bukov žir ali zrnje (bukovce), sveže smrekove storže in smrekovo seme, kakor tudi suhe jedilne gobe, sejalni želod, posušen želod, seno, češminje, potem krompir (tudi cele vagone) (74-7)

kupuje po najvišjih cenah debelo in drobno

Jos. Leuz,

trgovina z deželnimi pridelki
Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Olje za stroje 1 kg 30 kr.
Peči za petroleum od 6 gld. naprej.

Zemana =
slamoreznice, klinje,
gepeljni, čistilnice,
motori, trombe in
cevi so (84-4)
najboljše.

Zaloga:

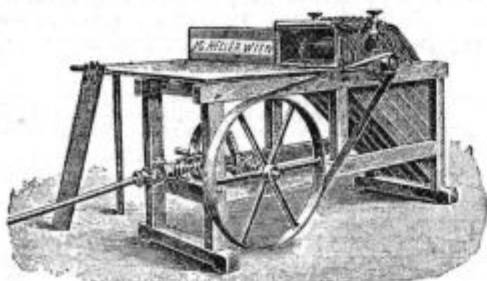
Ljubljana, Poljanska cesta št. 24.

Gospodarskega pristava

kateri je dovršil kmetijsko šolo na Grmu in je nemščine zmožen, išče oskrbnitvo grajščine barona Wambolt-a na Hmeljniku pri Mirni peči na Dolenjskem. (94-1)

Začetna plača 20 kron na mesec, ter popolnoma prosta stacija.

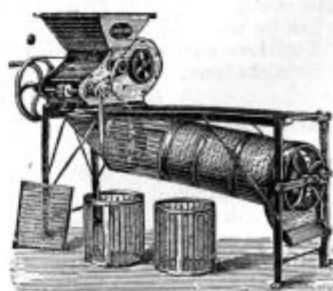
Vnovič znižane cene! Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito)
v natančni izvršitvi.

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi.

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(30-21)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

! Stroji za napravo krme !

Slamoreznice z patentovanim valčnim tečajem z obro-
často pripravo za mazanje z največjo lahkoto pri gonanju,
vsled katere se prihrani 40% gonilne sile; stroji za re-
zanje repe in krompirja,

mline za drobljenje in
mečkanje žita, parni kotli
za napravo živinske krme,
štedilne peči z postekle-
nimi in neposteklenimi
kotli za vstaviti, in sicer:
premične in nepremične za
kuhanje in parjenje živinske
krme, za krompir, ter za
vsako drugo gospodarsko
porabo doma in na polju;

dalje: rebljači za koruzo, žitne čistilnice, trijerje,
prebiralnike, ročne stiskalnice za seno in slamo, stalne
in premakljive. Dalje vsakovrstne mlatilnice, gepeljne,
železne pluge, valarje, brane. Najboljše stroje za sejati
„Agricola“ brez premene koles; potem samodelujoče
brizgalnice za vničenje njivne gorčice, drevesnih škod-
ljivcev in proti strupeni rosi (Peronospora), izdeluje in
prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, naj-
boljši in skušeni sestavi. (82-4)

PH. MAYFARTH & drug.

tovarna kmet. strojev, livarna in fužina na par
Ustanovljena L 1872 - 850 delavcev.

DUNAJ, II. Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.
Obširne cenike zastonj. — Zastopniki in prekupei se iščejo.

Vse vrste slamoreznice

lahko tekoče za na
roko in do najmoč-
nejših za na gepelj
ali vodno moč v veliki
izbiri priporočata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in drobno in zaloga
poljedeljskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Tudi se dobijo po najnižji ceni vsi drugi poljedeljski
stroji kakor: gepeljni, mlatilnice, reporeznice,
mlini za srotati in mleti, preše za sadje in
grozdje, trombe in cevi za vodovode in
sploh vsa železnina. (87-2)

Slovenske cenike razpošiljamo na zahtevo brezplačno.

Cene najnižje.

Nova trgovina

v Ljubljani

Sv. Petra cesta števil. 4.

Priporočava svojo popolnoma novo bogato ure-
jeno manufakturno trgovino raznovrstnega **mod-
nega in suknenega blaga**, veliko zalogo soli-
dno izdelanih **modrcov**, ženskega in moškega
perila, **kravat**, **dežnikov**, belih in suknenih
zastorov, vse vrste namiznih in posteljnih **prtov**,
kakor tudi **odeje** (kovtre) in **koce** za postelje in
konje itd. itd. Založila sva tudi vse **krojaške
potrebščine** s katerimi bodeva cenj. krojačem
in šiviljam ustreči zamogla.

Dalje priporočava častiti duhovščini izvrstna
platna, lepe **preproge**, črna **sukna** itd. itd.

V nadi, da si pridobiva z nizkimi cenami ter
samo pristnim blagom, pod strogo solidno in točno
postrežbo popolno zaupanje p. n. občinstva, bilježiva

z odličnim velespoštovanjem (90-2)

Kotzbek & Kostevc

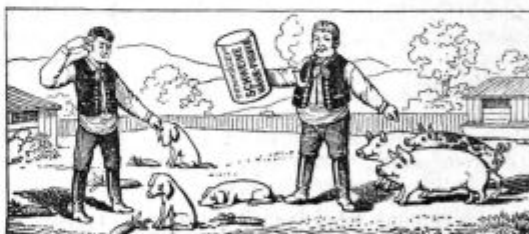
trgovca na Sv. Petra cesti št. 4 v Ljubljani
nasproti hotela pri „Avstrijskem caru“.

Uzorce pošiljava na zahtevanje poštnine prosto.

Opozarjava posebno na lepa darila za Miklavža in novo leto.

Opozarjava posebno na lepa darila za Miklavža in novo leto.

(28-12)

Zahvala

pisana na dopisnici,

(kar je spodaj potrjeno po c. kr. notarju.)

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila
revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo
1 zavojček redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar ču-
diti! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko
požero, tako da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala
temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje pri-
poročiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosimo z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška za prašiče.

Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem

Jošp Englišch,
železniški nadziratelj.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici,
katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja.

Ljubljana, tretjega oktobra eden tisoč devet sto ena.

(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan,
c. kr. notar.

**Vsak, kdor ima prašiče
naj kupi Doktor Trnkoczy-ja redilni prašek za prašiče.**

Ta prašek se dobi večinoma pri vseh trgovcih, če pa ne,
pa v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani z obratno pošto.

1 zavoj tega praška stane 50 vinarjev, 5 zavojev pa 2 Krone.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presežati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati to 5 kr za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Istrsko vino, belo in črno, novo in staro, po prav zmernih cenah, dobi se vedno pri Venceslavu Križmaniču v Tinjanu pri Pazinu. Slovenske rodoljube opozarjam na letošnjo dobroto istrskega vina, ter se priporočam, da me z naročili mnogobrojno počaste. (196)

Milarno (Seifensiederei) popolnoma urejeno z vso opravo se pod ugodnimi pogoji takoj prodaja. Več pove G. Hribar na Vrhniki. (197)

500 hl doljenjskega vina, pristno blago, iz stare trte, je naprodaj v okolici Stare gore pri Mirni. — Več se poizve pri Jos. Novaku v Stari gori, pošta Mirna. Doljenjsko. (198)

Smrekovo smolo, kupuje in spréjema ponudbe c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. (200)

Trideset prasičkov, po 6 tednov starih, čistokrvne jorkširske pasme, marjaški in svinjce, prav lepa žival, nadalje: štiri biki plemenjake, 2 siva (švicke pasme) in 2 beljanca, vsi po 18 mesecev stari, prav lepi, nadalje več krav in junic je naprodaj pri Karol Počivalniku v Ljubljani, Sv. Petra cesta, hotel »Lloyd«. Cena po dogovoru. (201)

Dva bika, jeden domače sive pasme star 14, drugi pingavec 16 mesecev star ima naprodaj Ivan Tegelj v Planini pri Rakeku. Cena po dogovoru. (202)

Čebelarstvo orodje, panje kakor tudi vse potrebščine naprednega čebelarstva ima vedno v zalogi Ivan Bilc, trgovec v Il. Bistrici. (203)

Dober sir, več stotov in tudi manj, kupi Mart. Kovač v Dipalji vasi na Koroškem, pošta Pontabelj. (204)

Vino, belo, vipavsko, dobro, dobi se pri posestnikih v Batujah in Selu. Cena 31—33 K hl. Postaja drž. žel. Batuje. Pojasnila daje župnik Ignacij Leban v Batujah, pošta Černice, (Goriško). (205)

Mlin, s 5 tečaji, hišo, gospodarskim poslopjem ter z nekoliko zemljiščem v Mošnjah prodaja se iz proste roke. Vse podrobnosti o tem izvedo se v gostilni pri »Gašperju« v Mostah p. Žerovnica, (Gorenjsko). (206)

Tri popolne konjske oprave, (komate, eden jazbec) in sicer: dve opravi za težko, in eno opravo za lahko vožnjo za (koleselj) v prav dobrem stanju, ima naprodaj Janez Jeras, posestnik v Zg. Šiški št. 39. Cena po dogovoru. (207)

Vajenca v pouk sprejme takoj Ivan Rus, krojaški mojster na Bledu. (208)

Rrženo slamo, povezano v otepih ali stisnjeno v balah, kupuje Jos. Lenarčič na Vrhniki. Ponudbe naj se glase za slamo postavljeno v Ljubljano. (209)

Čebelne panje, ameriške in Gerstung-ove, izdeluje po primerni ceni čebelar Jakob Virent, v Olševku št. 1, pošta Kamnik. (210)

Bika, lepega, sive barve, 17 mesecev starega ima naprodaj Matija Lesar v Gorenjivasi pri Ribnici. Cena po dogovoru. (211)

Kovaškega učenca sprejme takoj Janez Šetina, kovaški mojster v Zgornji Šiški št. 60 pri Ljubljani. Vse drugo po dogovoru. (212)

Korenjevega semena, doma pridelanega, iz najlepšega korenja, čez 300 litrov, prodaja liter (11 dg) po 30 vin. Pri naročitvah čez 165 dg se cena primerno zniža. Razpošilja pa to seme tudi proti poštnem povzetju Matija Remškar na Brezovici št. 6., pošta Vič pri Ljubljani. (213)

Lepega brinja, 800 mernikov, ima naprodaj po ugodni ceni Andrej Obersnel v Divači. (214)

Domačega ovs, 100 mernikov, ima naprodaj Janez Kosec, posest. v Vodica. Cena po dogovoru. (215)

Sena in detelje, fina sladka krma, 150 stotov, ima naprodaj Vinko Kolšek, c. kr. notar v Šoštanj. Cena po dogovoru. (216)

Izložbeno okno, (Auslagefenster) za prodajalno, prav lepo izdelan, je naprodaj pri Francetu Zupanu v Naklem pri Kranju. Cena po dogovoru. (217)

Psa, bele barve, dober živinski in mesarski gonjač, kakor tudi dober ponočni čuvaj, eno leto star, prodaja Anton Wester, posestnik na Bledu. (218)

Vsi kmetovalci

se lahko pričajo, da je najboljšo sredstvo konje, krave, telice, vole, prašiče ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele če se jim prime-suje k krmi

Živinski prašek

iz lekarne

I (43—11)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj $\frac{1}{4}$ kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

Zunanja naročila po povzetju.

Blag. gospod

GABRIJEL PICCOLI,

lekar,

dvorni založnik Nj. svet. papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisanec si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodečnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica umrlih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodečno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odl. spoštovanjem

Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

b II (43—6)

Don Peter Franceschini, župnik.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

✿

Edina zaloga na Kranjskem lekarna **PICCOLI** „pri Angelju“ Ljubljana Dunajska cesta.

✿

➡ **Polliterska steklenica velja 2 K.** ➡
Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju. III (43—11)

Kmetska posojilnica 々々々 々々々々 ljubljanske okolice

v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1
poleg Knezovega magacina, obrestuje hranilne vloge

☞ po 4½% ☞

brez odbitka rentnega davka, kojega zavod
sam za vložnike plačuje.

Izposoja pa na zemljišča proti vknjižbi, proti
5½% tudi na drugi in tretji, če varni stavek.

Proti amortizaciji, to je uničevanju dolga pa iz-
posoja denar samo po 5¼% ter proti polletnemu
odplačilu 1½% dolaga vsacega polleta, tako, da se
skupno proti 6¾% dolg v 27 letih popolnoma izplača.

Rezervni zaklad znaša 67.000 kron ter se vsako
leto množi po prispevkih čistega dobička. Ker je po-
sojilnica vstanovljena z neomejeno zavezo je varnost
hranilnih vlog s tem zajamčena (86—3)

ALBIN C. ACHTSCHIN

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

▲ ključarskih, stavbenih in umetnih del ▲

za napravo in vpeljanje vodovodov po
hišah in celih občinah. (80—5)

Izdeluje nove in popravlja stare strelovode.

Naprodaj je tudi en velik gepel po prav nizki ceni.

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo
raznovrstnih pušk najnovjših sistemov, samokresov,
patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

☞ ribolova ☞

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice
(Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit ein-
facher und Doppelangel) itd. itd. (14—10)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

☞ Ekonom ☞

prost vojaštine, kateri je z najboljšim vspehom dovršil kmetijsko
šolo in obiskoval sirarsko-mlekarski tečaj, popolnoma zmožen
slovenskega in hrvatsko-srbskega jezika, ter deloma italijanskega
in nemškega, želi službo premeniti.

Blagohotne ponudbe se prosi na

(96—1)

„Ekonom“

poste restante Gorica (Görz).

Franc Bremc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat)

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljevanje
vsakovrstnih mrež za ograje pri
vrtih, potem mreže za modroce itd.,
itd., po najnižjih cenah. (13—10)

Pridna, zdrava

☞ dekla ☞

ki bi opravljala molžo in kuhanje za družino ter eden ali dva
zanesljiva ne premlada

kravarja

se sprejmejo takoj ali s 1. januarjem 1903. na neko graščino v
ljubljski okolici. — Plača od začetka za dekle po 6 gold., za
kravarja od 6 do 7 gold. na mesec.

Pismene ponudbe, opremljene s pričevalom o dozdajšnjem nravnem
vedenju je poslati (93—1)

c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Istotam se dotičniki lahko tudi osebno zglase.

Kathreinerjeva
— Kneippova
sladna čava. —

Nobena gospodinja
naj ne odlašaja dalje
uvesti to zdravo in
okusno kavino pijačo.

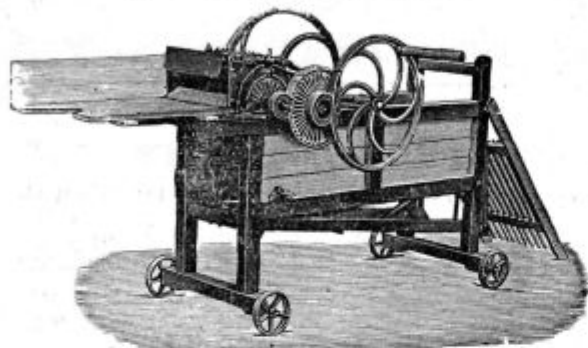
Naznanilo in priporočilo.

Vsojamo si našim p. n. odjemalcem vljudno naznaniti, da smo našo dosedanje zalogo, pod vodstvom gospoda **IVANA KOMATIČA**, iz Figabirtovega dvorišča

preselili v hišo pri Dunajski šrangi na dvorišču.

Tu bomo imeli veliko izbiro vsakovrstnih poljedelskih strojev kakor znano najboljše vrste po zmernih cenah, ktere na korist vsakemu odjemalcu najtopleje priporočamo.

Posebno priporočamo izborne slamoreznice patent „Austria“, po ameriškem sistemu urejene, ktere se gonijo z nogo ali pa z gepeljnom; patentovane kosilne stroje, mlatilnice zelo močne s patentovanim pokrovom ter tečaji iz mede (Messing) na kroglje, prav izvrstno tekoče, itd.

Postavljanje strojev z gepeljni preskrbimo brezplačno, ter jamčimo za popolnost vsakega stroja. Manj premožnim damo naše stroje tudi proti plačilu na obroke.

Z velespoštovanjem (59-12)

K. in R. JEZEK

tovarna kmetijskih strojev in livarna železa v Blanskem.

Lepo posestvo

na Koroškem je naprodaj

oddaljeno 1 in pol ure od železniške postaje, eno uro pa od mesta Pliberka. Posestvo je na lepem, ravnem kraju; obsega 63 oralov, travnikov, gozdov in njiv. Hiša je lepo zidana, ima 2 kletni jami, 3 sobe, 1 shrambo in kuhinjo ter veliko, lepo podstrešje; obokan hlev za 24 goved, zgorej lep, prostoren skedenj z parno, in uta za steljo. Poleg hleva je tudi prostoren skedanj z parno, in uta za vozove. Zgorej te ute je lesena žitnica v dobrem stanju. Dalje je tudi prostorna drvarnica, poleg ktere se nahajajo svinjaki. Na sredi dvorišča teče napeljana dobra voda. Polje je večidel v dobrem stanu, z dobro zemljo; samo pridne roke za obdelovanje te domačije se iščejo. (91-1)

Poleg tega se prodaja tudi nekaj gospodarskih reči za skupno ceno 13.000 kron. 5000 kron se mora takoj plačati, 8000 kron pa ostane vknjiženih na posestvu, kateri se lahko izplačujejo z obrestmi vred. — Kupec te domačije pa stori potem, kakor sam hoče.

Natančna pojasnila daje

Tomaž Plešivčnik,

načelnik posojilnice v Pliberku (Bleiberg)
Koroško.

Ekonom

samec, vojaščine prost; absolvent kmetijske šole, z 6letno prakso, v vseh panogah kmetijstva, posebno v vino sadje in živinoreji izvežban želi službo premeniti.

Ponudbe pod: (92-1)

„Ekonom“ poste restante, Ptuj, Štajersko.

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu
na Primorskem.

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborne delovanje vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamči.

Ilustrovan cenik pošilja franco.

Slavne mlekarnice in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov**, katerega razposiljam brezplačno in franco.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdelata, daje popolno poročstvo.

Mlekarnicam in kmetijskim zadrugam dovoljujem plačila na obroke. (18-12)

Tiskarna J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani, na Bregu št. 12

se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del: vizitnic, kuvertov s firmo, trgovskih cenikov, računov, plakatov, tabel, mrtvaških listov itd.

Vsa dela se izvršujejo lepo in hitro po najnižjih cenah.

Nadalje priporočam svojo

prvi in edini litografični zavod na Kranjskem,

v katerem se izdelujejo krasne slike, etiketi razglednice itd. na zahtevanje tudi v več barvah. — Izdelujejo se tudi litografske vizitnice, poročne karte, računi in sploh vsa litografična dela po konkurenčnih cenah.

Tako težke
prasiče

vzgojite v 11 mesecih, če privedate krmi

Barthelnovo poklajno apno.

Tako je pisal gosp. J. Melzer 9./12. 1895:

Z Vašim poklajnim apnom dosegel sem v 11 mesecih pri navadnemu domačemu prasičku

težo 250 kg (63-6)

Barthelnovo poklajno apno je najboljšje in najcenejše sredstvo za vzgojo mlade živine; pri kravah pospešuje, da iste več in boljše molzejo; preprečuje kostonnico, potem otrpnenje pri žrebetih, teletih in prasičkih; preprečuje glodanje lesa, ter da živina ne pije gnojnice in pospešuje pri kokoših valenje jaje itd. itd.

Popis z ocenami brezplačno.

En zavoj tega poklajnega apna 5 kg za poskus stane 2.- K pri

M. Barthelnu in drug.,

na Dunaju X., Keplergasse 20.

Dopisujete se slovensko!